

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vohče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 57

Maribor, sobota, dne 17. julija 1937

Leto XII

Socializem v sloven- skem političnem življenju

Naš odgovor dr. Kukovcu so po-
zdravili vsi resni slovenski politični
krogi, ki so prav tako kakor mi z ob-
žalovanjem opazovali, kako se sku-
šajo najbolj nepoklicani in neodgo-
vorni ljudje s centralistično pretek-
lostjo vtihotapiti v slovenske vrste in
brezvestno licitirati s tako resnim
vprašanjem, kakor je notranja poli-
tična preureditev države.

Ti krogi priznavajo organiziranost
in resnost našega socialističnega gi-
banja in dobro razumejo, da smemo
tako od zaveznikov in prijateljev ka-
kor od nasprotnikov zahtevati osnov-
nega političnega takta in da ne mo-
remo dovoliti, da bi nam predpisoval
taktiko in bral levite vsak politični
akrobat in šarlatan.

Naš odgovor je posebno zadovoljil
naše delavce, ki so se že spraševali,
zakaj molčimo napram vsem tistim,
ki nimajo nobene pravice, da smrkajo
v nas socialiste, ki smo povedali
svoje stališče do slovenskega vpra-
šanja že davno in ponovno tedaj, ko
so bili ti novonečeni glasni licitatorji
slovenstva najbolj navdušeni šest-
januarci, pa bi zdaj radi našli socia-
listični centralizem, pri čemer jim
načeluje »Slovenec«, isti »Slovenec«,
čigar »avtonomizem« sestoji samo še
iz tega, da piše Beograd, namesto
Beograd, dočim izkazuje Beogradu
vse uslužnosti s tako gorečnostjo ka-
kor nihče drugi.

Naši delavci so čutili posebno to,
da medtem ko se je Lončarjeva sku-
pina v sedaj že razpadli skupini
»Slovenske zemlje« obnašala napram
nam lojalno, so pa pod firmo Kukov-
čevega »gibanja« hoteli razni ljudje
vtihotapljati med nas tuje in zmede-
ne ideje in povzročati razdor med
socialističnim delavstvom. Tako so
med drugim začeli oznanjati potrebo,
naj bi se razredne strokovne organi-
zacije postopoma likvidirale in se z
nacionalisti in klerikalci utopile v
»eni sami nepolitični slovenski stro-
kovni zvezi«. To idejo je razvijal v
Kukovčevem glasilu posebno dr.
I. Š., ki sicer sam sebe šteje
med velike Slovence in demokrate,
a se najbrže niti ne zaveda, kar raz-
odevajo njegovi spisi, da gleda na
vse javno življenje z nedemokratič-
nega stališča, ki ni daleč od fašistič-
ne miselnosti.

Ker vemo, da je naše gibanje to-
liko trdno in zdravo, da ni treba pre-
livati mnogo črnih za razkrinkanje
takih zmot in zablod, bi na vse to še
danes molčali, če ne bi Kukovčev
glasilo tolmačilo našega molka kot
našo slabost. Zdaj pa bomo opravili
notrebno očiščevalno delo. Z njim
bomo ponovno pokazali, da našemu
socialističnemu gibanju, ki je združe-
no z imenom Ivana Cankarja, pripa-
da vplivna vloga v slovenskem poli-
tičnem življenju in da mu ni prav nič
potreba, da bi vpil hosano krivim
prerokom, ki se pojavljajo na obzor-
ju kot muhe enodnevnice in progla-
šajo sami sebe za edine predstavnike
slovenskega ljudstva. Pozdravljamo
vsakega, ki se hoče skupaj z nami
boriti za ljudske pravice, za svobo-
do in demokracijo, odklanjamo pa
neodgovorne kibice, ki jim je vsaka
igra premalo tvegana in vsaka cena
prenizka. Nas ni zadržala ne diktatura,
ne »jugoras«-izem, na manj nas bodo
pa likvidirali tisti, ki hočejo z lažnji-
vim geslom o ganljivi »slogi našega
naroda« vpreči socialistično delav-
stvo za svoje nepoznane karijeristič-

Vatikan išče zatočišče

Fašizmu prijazna politika se mu
je težko osvetila

v demokraciji

Na predvečer francoskega narod-
nega praznika, 13. julija, je prišel v
Pariz kardinal Pacelli, da kot pape-
žev delegat prisostvuje velikim cerk-
venim slovesnostim.

Obisk kardinala Pacelija v Pari-
zu, na sam predvečer francoskega
državnega praznika, ki je namenjen
proslavi ene največjih vekovnih re-
volucij, je vzbudil veliko pozornost
v svetu in katoliško časopisje vseh
dežel se trudi prikazati veliki pomen
tega obiska.

Brez dvoma ima ta obisk svoj
pomen, da celo velik političen po-
men, toda v obratnem smislu, kot ga
hoče prikazati katoliško časopisje.
Velika francoska revolucija, ki je
pričela 14. julija 1789., je s progla-
sitvijo svobodoumnih načel:

svoboda, enakost, bratstvo,

prišla v nepremostljivo nasprotje s
katoliško cerkvijo, kot predstavnico
in zagovornico na predpravah cerk-
ve in plemstva zgrajenega fevdal-
nega družabnega reda. Od tedaj so
oficijelni stiki med francosko repu-
bliko in Vatikanom pretrgani, Fran-
cija, oz. njen režim pa proglašena
kot nasprotnica rimske cerkve.

Kot taka je veljala Francija do
danes. Še več. V zadržanju cerkve
do Francije je nastalo še ostrejše
razpoloženje s prihodom ljudske
fronte na oblast, o čemer pričajo
zlasti brezštevilni članki, polni be-
snihih napadov, v katoliškem tisku.

Ko se je po vojni umirilo revolu-
cionarno gibanje množic in je reak-
cija zopet začela dvigati svojo gla-
vo, ko je kapitalizem spoznal, da je
za zavojevanje lastnega naroda po-
trebna na enak način organizirana
sila, kot za zavojevanje tujih narod-
ov v vojni, ko je s težkimi milijoni
pričaral na dan, najprvo v Italiji,
armade oboroženih hlapcev in skle-
nil organizirati državo po sistemu
modernega absolutizma (samovolje
vladajočih), ali kakor ga je nazval:
fašizma, se je cerkev postavila na
stran zatiralcev svobode, zvesta
svojemu odklonilnemu stališču, ki
ga je zavzela do francoske revolu-
cije.

To je storila tem lažje, ker jo je
italijanski fašizem za njeno pomoč
bogato nagradil, ji priznal pravico

posvetne oblasti, vzpostavil vatican-
sko državo in ji razen tega plačal
poldrugo milijardo lir odškodnine.
Cerkev se je zopet vselila v šole.
Vzpostavljeno je bilo

načelo delitve oblasti med po-
svetno in duhovsko gosposko.

Vatikan je izpregovoril in pričel z
odkrito agitacijo za fašizem in za
od fašizma propagirano stanovsko
državo. Svojo izpoved je napisal pa-
pež Pij XI. v znani okrožnici »Qua-
dragesimo anno«.

Sporedno s fašizmom je Vatikan
napovedal boj evropski demo-
kraciji,

boj do uničenja, do popolnega iz-
trebljenja.

Pomagal je italijanskemu fašiz-
mu zavojevati demokratično Avstri-
jo in je brez odloga priznal tudi na
rasnem principu zgrajeno fašistično
diktaturo v Nemčiji, zadovoljen, da
se mu je, kot v Italiji, posrečilo skle-
niti z novimi mogočniki konkordat.

V Italiji, Nemčiji in Avstriji se
je v tem času prelivala topla člove-
ška kri, hekatombe žrtev zaznamu-
jejo cesto, po kateri je prišel faši-
zem na oblast. Vatikan je gledal in
molčal, ali pa je zadrževal to:

Cerkev pa se je v svojih računih
zmotila.

Fašizem, ko se je dokopal oblasti,
ni več priznaval načela delitve ob-
lasti med državo in cerkvijo: Vloga
cerkve v Italiji je, da sme veličati
pomp fašističnih proslav, v Nemčiji
pa niti tega ne, kajti nemški faši-
zem si je ustvaril svojega boga in
svojo vero.

Tu ne more biti kompromisa, tu
ni mogoče pomirjenje. Toda na za-
htevo cerkve po priznanju njenega
božjega poslanstva, je odgovoril
nemški fašizem s preganjanjem in
procesu.

Cerkev je spoznala in spoznava
vsak dan bolj, da je postala navadna
jetnica fašističnega sistema.

Namesto delitve oblasti med režimom
in cerkvijo, zahteva fašizem vso ob-
last zase.

Tu začenja njeno izpreobrnjenje.

Pot kardinala Pacelija v Pariz
je viden znak tega izpreobrnjenja.
Še več! Pojava kardinala Pacel-
ija v Parizu na predvečer franco-
skega narodnega praznika pomeni

kapitulacijo cerkve pred svo-
bodnimi idejami francoske re-
volucije,

pomeni kapitulacijo cerkve pred vla-
do ljudske volje, priznanje načel
svobode in demokracije.

V trenutku, ko je cerkev v Nem-
čiji doživela največje ponižanje, ko
fašizem brezobzirno gazi preko z njo
sklenjenih pogodb, z grožnjo popol-
nega iztrebljenja, je vlada ljudske
fronte v Franciji, v državi, s katero
ne obstoja noben konkordat, noben
dogovor, nobena oficijelna vez, do-
volila odposlancu cerkve, da pride
in govori iz Pariza katoličanom pre-
ko reke Rena.

Pacelijev govor je bil ena sama
velika obsodba nemškega fašizma,
ena sama velika obtožba preganjal-
cev, na drugi strani pa

poklon Franciji, državi svobode
in kulture,

državi, ki jo je rimska kurija progla-
sila in proglašala za nasprotnico
rimske cerkve, ker je zastopala na-
čelo revolucije:

svobodna cerkev, v svobodni
državi!

S priznanjem načel francoske re-
volucije, po 148 letih od njenega ka-
lendaričnega pričetka, je priznala
cerkev te dni v Parizu iz ust svoje-
ga delegata tudi iz teh načel rojeno
novo Francijo, ki pod vplivom soci-
jalizma gradi novo, svobodno, soci-
jalno in demokratično družbo.

cerkvena hierarhija je smatrala
za potrebno, da išče svoje zato-
čišče v zgradbi demokracije!

Francoski narodni praznik dne
14. julija so v Franciji proslavili ka-
kor vsako leto. Ta dan je obletnica,
ko je francoski narod zavzel v Pa-
rizu zloglasno Bastillo, v kateri je
poginilo tekom let stotine svobodo-
ljubnih ljudi v dobi najhujše reak-
cije.

zacija vodi prav sedaj velike stavke.
Lewis je pa že tudi javil pristop v
mednarodno strokovno zvezo amster-
damske smeri s sedežem v Parizu.

Konkordat

V odboru za pretres konkordata je
bil sprejet — z enim glasom,

Konkordat je te dni obravnaval
poseben odbor v parlamentu, ki ga
je sprejel z enim glasom, oziroma z
11 proti 10 glasovom. Proti konkord-
datu je glasoval sam predsednik odbora,
pravoslavni pop dr. Janjič.

V parlamentu je bil stavljen pred-
log, da se naj pretres konkordata od-
loži, dokler patrijarh Varnava ne o-
zdravi in prečitanih je bilo 221 pro-
testov pravoslavnih cerkvenih občin.

Sile naše internacionale naraščajo

Ameriška federacija pristopila.

Izvršni odbor mednarodne stro-
kovne zveze je imel sejo v Varšavi.
Zaključena je bila seja dne 3. t. m.
3. t. m.

Po dolgi razpravi je bilo na tej
seji sklenjeno, da se sprejme v inter-
nacionalo »American Federacion of

Labor« (ameriška delavska zveza), ki
jo danes vodi Artur Green. Pristop
te zveze je bil odobren ob pogoju, da
se ne more odkloniti sprejem nove
druge (razredne) organizacije ameri-
ške, ki jo v Zedinjenih državah snuje
sodrug John Lewis. Lewisova organi-

ne ambicije. Socializem je pri vsake-
mu narodu najboljši regulator javnega
življenja in samo v interesu sloven-
skega ljudstva in političnega ozdrav-
ljenja v državi je, da ohranimo svoj
značaj razrednega socialističnega gi-
banja, ki je vedno pripravljeno z vso
močjo podpreti vsak boj za kulturno,

politično in gospodarsko svobodo
našega ljudstva. Socialistični prole-
tariat ni nezavedna masa, ki bi poli-
tičnim igralcem služila kot ploska-
joče občinstvo, temveč je organizira-
no gibanje zavednih ljudi, ki so že in
še bodo najaktivneje in odločilno po-
segli v politično življenje.

Uspešno zaključen prvi večji ofenzivni sunek pred Madridom

General Miaja zadovoljen

Ofenzivni sunek na črti Valdemorio—Las Rosas (zapadno od Madrida), ki je segal na jugu do Brunette, na desnem kraku klinastega vdora pa do Villanueva del Pardillo, je uspešno zaključen. Vladine čete so pri teh bojih vjele 1000 nacistov in pridobile 130 kvadratnih kilometrov na terenu, razen tega pa jim je padlo v roke mnogo vojnega materijala.

Nacisti so zadnje dni poskušali s protisunki. General Franco je namreč pritegnil večje rezerve z baskiške fronte, kjer je vsled tega nadaljevanje njegove ofenzive prenehalo. Njegov radijo je javil, da se mu je posrečilo potisniti vladine čete nazaj, pa se je izkazalo, da to ni resnica. Nasprotno. Previdni general Miaja, ki je v teku enega meseca izvršil že dva zelo lepa ofenzivna sunka, prvega proti Segoviji na zapadni strani pogorja Guadarama in sedaj zapadno od Madrida, proti ju-

gu, utrjuje novo zavzete postojanke. Njegova vojska je odbila vse protinapade. Nacistična fronta pred Madridom je zrahljana, ker so nacisti ogroženi v hrbtu in vrženi z dobro utrjenih postojank.

Na ostalih frontah ni bilo posebnih dogodkov. Republikansko vojno

Na pomoč 450.000 stradajočim v Santandru

S. Emil Vandervelde je objavil v vseh socialističnih listih članek, v katerem poziva vse svobodoljubne ljudi, da priskočijo na pomoč prebivalstvu in beguncem v mestu Santandru, kamor so se umaknili Baski po padcu Bilbaja. V mestu, kjer je

poročilo pravi, da je bilo sestreljenih 10 letal.

Ogromni stroški Italije za Španijo.

Po vesteh angleških listov je imela Italija doslej štiri milijarde lir izdatkov zaradi vmešavanja v špansko državljansko vojno. Znesek torej presega naš enoletni državni proračun.

Francija je ukinila tuje nadzorstvo nad njeno mejo

v Pirenejih proti Španiji. Zapora meje pa še ni dvignjena. Anglija je stavila nove predloge glede nevmešavanja. Predlogi pa veljajo le, če se doseže sporazum za odpoklic tujih čet.

Angleška delavska stranka je

bilo v normalnih časih 80.000 ljudi, jih je sedaj z begunci vred 450.000 (od teh 50.000 otrok). V članku pravi, da demokratična Evropa ne sme prepustiti teh žrtev fašizma svojim usodi.

—//—

proti temu načrtu, ki naj bi do neke mere priznal Francu pravico vojskujoče se stranke. — Nemčiji in Italiji ter Francu pa je angleški predlog mnogo premalo.

—//—

Velika večina za s. Bluma

Socialistični kongres odobril delo Blumove vlade in pritrnil sedelovanju v drugi vladi ljudske fronte.

Socialistični kongres v Marseillu, katerega izid so pričakovali v Franciji z veliko napetostjo, ker je od njegovih sklepov bila odvisna uroda druge vlade ljudske fronte, je sprejel tri resolucije.

S prvo resolucijo je odobril s 4539 proti 19 glasovom delo vlade s. Bluma, pri čemer se je 828 delegatov vzdržalo glasovanja.

Z drugo resolucijo je odobril kongres sodelovanje socialistov v Chau-tempsovi vladi z 3484, proti 1866 glasovom, 53 delegatov pa se je glasovanja vzdržalo.

O nadaljem delu socialistične stranke so bile predložene tri resolucije, prva ss. Bluma in Pavla Faurea, ki je dobila 2949 glasov, druga od

Zyromskega, ki je dobila 1545 glasov in tretja, s. Pivertova, ki je dobila 894 glasov.

Od Bluma in Faurea predložena resolucija zahteva, da ljudska fronta izdela nov program, ki naj obsega poddržavljenje rudarstva, kemične in elektrotehnične industrije, železnic, plovitve in zavarovalnic ter uvedbo nadzorstva nad denarnimi zavodi.

V ustavnem oziru zahteva resolucija omejitve pravic senata in drug volilni red za senat.

Kongres je naložil strankinemu vodstvu, da štiti interese republikanske Španije, se zavzema za mir v okviru Društva narodov in da ostane stranka zvesta principu razorožitve.

—//—

Pred stavkami na Poljskem

130.000 tekstilcev v gibanju.

Strokovna organizacija tekstilcev, ki šteje 130.000 članov, je sklenila 13. t. m. stopiti v stavko najprej v Lodzu in razglasiti splošno stavko. Delavstvo zahteva 20% zvišanje plač in uvedbo 40-urnega delovnega tedna.

Nadalje so strokovne organizacije v Katovicah odklonile predlog vlade, da se skrajša delovni čas v rudnikih od osem na sedeminpol ur. Delavstvo zahteva, da se za vse rudarsko delavstvo uvede šesturni dnevni delavnik.

nas utegne v dveh, treh letih zadeti nova hušja kriza, če se ne izvedejo bistvene gospodarske reforme.

Pomanjkanje železa povzroča težave pri gradbi stanovanj na Čehoslovaškem. — V Angliji pa so znižali uvozno carino na železo.

V borbi proti Antikristu. V Nemčiji so izdali katoliški škofi proglas za skupno borbo proti Antikristu, ki so ga prečitali tudi po protestantskih cerkvah. Antikrist pa imenoma ni naveden v proglasu.

Železnice v Franciji bo prevzela država, kakor je napovedal s. Blum na kongresu socialistične stranke v Marseillu.

Dama in po svetu

Prosperitete še ne bo konec? V zadnjih dveh letih se gospodarstvo v splošnem izboljšuje, čeprav delavstvo le malo ve o tem, ker ob nekoliko večji zaposlenosti draginja skokoma narašča in s tem kupna sila pada. Berlinski zavod za proučevanje konjunktura pravi, da prosperiteta

še napreduje. Zaloge surovin se porabljajo sproti, oživlja se mednarodni trg. Dobički rasejo. Produktivni stroški pa naraščajo. V Zedinjenih državah so mnenja, čeprav se že boje bodoče krize, da krize ne bo pred 1938. Po tem tolažilo se nam ni nadejati »trajna prosperiteta«, pač pa

A. M. de Jong:

36

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Na uho mu je udaril šum, ki ga je prebudil iz zamišljenosti, bil je šum svilene obleke; ko je pogledal kvišku, je stala lepa, mala gospa v modri obleki pred njim; vsa se je svetila, kot da bi bila ožarjena. V roki je držala majhen bel krožnik in na njem izredno veliko jabolko; smehljajoč se ga je gledala. Imela je fine, lepo enakomerno raščene zobe, bele kot sneg.

»No, Mereyntje,« je rekla, »ali se ti dopade ta soba?«

»Meni se zdi lepa... zelo lepa,« se je izvilo Mereyntjeju iz globočine njegovega srca, priznavajoč odkrito svoje občudovanje. »Še nikdar nisem videl tako lepe sobe, nikdar v svojem življenju!...«

»Si pač lahko mislim,« se je smejala lepa gospa. »Kako hočeš imeti jabolko? Ali naj ti ga olupim ali pa ga boš pojedel kar neolupljenega?«

»O olupiti bi ga bilo škoda, ko je pa tako lep,« je odgovoril mali in je zaljubljeno pogledal rdeči, okrogli sad na majhnem, belem krožniku.

»Torej ti ga dam kar takega, kakršno je.« Mereyntje je sedel z lepim, rdečezlatim jabolkom v svojih rjavih ročicah, upirajoč svoje temne, okrogle oči, iz katerih je sijala sreča, v modre oči lepe gospe, ki je zavzela mesto na

stolu, njemu nasproti. Ni se ganil; v lahnem smehljaju, ki mu je neprestano igral okoli ustnic sta se odražala otroška zadrega in občudovanje. Preteklo je precej časa...

»Ali se ti dopadem?« ga je vprašala gospa iznenada in se zasmejala tako prešerno, da se je izza njenih temnordečih ustnic prikazala cela vrsta snežnobelih zob.

»Da!« je odkritosrčno dahnil Mereyntje. »Ti izgledaš skoro tako, kakor sveta Marija, naša ljuba Gospa...«

Kot zamaknjen jo je dolgo opazoval s svojimi žarečimi očmi, v katerih se je odražalo občudovanje priproste, nepokvarjene otroške duše. Lepo gospo je oblila rahla rdečica, z naraščajočim zanimanjem je gledala malega dečka, ki je tako mirno govoril o tako čudnih stvareh.

»Tako torej se ti zdi, Mereyntje? Ali si sveto Marijo že videl?«

Sanjavo so gledale Mereyntjejeve oči.

»Ne,« je odgovoril obotavljajoče, »nje vendar ni mogoče videti. Toda mislim si pač, da izgleda tako kot ti... da je tako lepa... in tako dobra...«

Lica lepe gospe so postala rožnordeča. »Ti mali kavalir!« je vzkliknila, se sklonila nadenj in ga poljubila na obe lici. Mereyntjejevo glavo je objel čudovit vonj, sladek, kot od tisoč rož; nekoliko prestrašen vsled nenavadnega ljubkovanja, se je stisnil še globlje v naslonilo. Njegov obraz je žarel kot ogenj, ko je lepa gospa, smejoč se, omahnila na svoj stol.

Zopet sta sedela drug drugemu nasproti. Mereyntje je vrtel jabolko v svojih rokah in jo gledal, kot da bi se te prikazni ne mogel nikoli dovolj nagledati. Kako krasna je bila! Okoli vrata je imela tanko, zlato verižico in na njej je visel rdečerjav kamen... brez križa. Zamišljen je vprašal Mereyntje, ne zavedajoč se ostrine svojega glasu:

»Zakaj pa nimate ničesar v vašem stanovanju, kar bi spominjalo na Boga in podobno?« Toda še predno je gospa, začudena, mogla odgovoriti, so vstopili v sobo možje in gospod Valter je rekel:

»Teško je ranjen. Goort. Pusti ga raje par dni tu, to bo še najbolje.«

Vrč je zrl temno pred se.

»Prokleti podlež!« je klel. »Ako ga doblim v svoje kremplje, kosti mu zdrobim!«

Mereyntje je opazil, kako je hušknila temna senca čez obraz lepe gospe, ki se je na mah zresnil. Rad bi jo bil pomiril, da Vrč vendarle ne misli tako hudo in da je vendarle dober človek, toda, ker jih je bilo toliko okoli njega, ga je zapustila ravnodušnost. Sedel je na stolu in bil v hudi zadregi. Negibno so oklepale njegove rjave ročice jabolko, ki mu je počivalo na kolenih.

Dolgonogi gospod se je porogljivo režal. S svojim neprijetnim, hreščočim glasom je rekel divjemu lovcu:

»Kosti polomiti? To je hitro rečeno, prijateljček, toda težje storjeno.«

(Dalje prihodnjič.)

Francoski fašisti so kupili dnevnik. Francoski polkovnik De la Roque je kupil pariški list »Le Petit Journal« za 9 milijonov frankov, to je nad 20 milijonov dinarjev. Denar so dali najbrže kapitalisti in bankirji. Za fašizem žrtvujejo namreč radi milijončke, ki se dobro obrestujejo. (Časopisi rastejo kot gobe po dežju, v dobi diktature se je z vsakim režimom rodilo najmanj po eno glasilo v vsaki pokrajini. Ko bi se ljudje pri vsakem novem časopisu vprašali odkod denar za tako drago podjetje, bi poplava časopisov kmalu nehala, ker bi nihče ne nasedel.)

Skandinavske države in Sovjetska Rusija so v zelo dobrih odnosih. Po obisku švedskega zunanjega ministra socialnega demokrata Sandlerja v Moskvi pride ruski zunanji minister Litvinov na obisk v Stockholm (Švedska) in Helsinski (Finska).

Tudi Turčija hodi s Sovjetsko Rusijo. Turški zunanji minister Rudži Aras, ki je že večkrat obiskal Beograd, se sedaj mudi v Moskvi.

Steklenice za vlaganje sadja in murk, ne kupite nikjer ceneje kakor pri firmi

Andrašič

Tovarniška zaloga posode, stekla in porcelana

Maribor - Vodnikov trg 4

Povsod gre glas
B. Ranžus
zlatar, Kranj
je za nas!

Zahtevajte ceniki

Obiščite
6. MARIBORSKI
TEDEN

od 31. julija do 8. avgusta 1937

50 odst. popusta na železnicah in parnikih od 29. julija do 10. avgusta 1937

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija - Tekstil - Obrt - Trgovina - Kmetijska razstava - Prva fitopatološka razstava - Pokušnja vin - Zgodovina - Umetnost - Grafična razstava - Tujski promet - Akvaristična - Kuncerejska - Golobarska razstava - Razstava malih živali - Modna revija - Mednarodni plesni turnir - »Sen kresne noči« pod vedrim nebom - Koncerti - Kongresi - Sportne prireditve - Veselični park na razstavišču i. t. d.

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji — Zeleno romantično Pohorje — Vinorodne Slovenske gorice — Gostoljubni, lepi Maribor
Vas vabijo!

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Važna seja delavskih zaupnikov

V ponedeljek, dne 12. t. m. se je vršila važna skupna seja zaupnikov II. skupine in zaupnikov organizacije ZRJ ter vseh podlagajnikov. Sejo je sklicala ZRJ podružnica v Trbovljah, na kateri se je razmotrivalo za delavstvo važno vprašanje naraščajoče draginje.

Konstatiralo se je, da je draginja narasla tako občutno, da rudarji, čeravno so bolje zaposleni kot lansko leto, prejmejo komaj toliko živil, kolikor so jih prejeli lansko leto, ko so občutno praznovali. Najmanj štiri delavnike morajo rudarji več delati kakor pa lansko leto, ker vse požre draginja, za seboj pa pušča samo izčrpane rudarje.

Nadalje se je razmotrivalo tudi o neodgovarjajočih akordnih postavkah. Nekatere služijo res kot bič za priganjanje in dosego čim večje storitve, a niti zdaleka ne pomenijo odškodnine rudarju za trudapolno delo, ki ga vrši v jami.

Razpravljalo se je tudi o neodgovarjajočih delavskih stanovanjih, ki se stanovanjem nad glavami podirajo, nedograjena stanovanja pa že leta in leta kažejo v svet gola rebra in so živ dokaz, kako malo se briga TPD za svoje delavstvo.

Ker je pomanjkanje vsled draginje letos med rudarji isto, kot je bilo poprej, ko se je občutno praznovalo in ker akordne postavke nikakor ne odgovarjajo dejanskemu delu in storitvi ter je stanovanjsko vprašanje vedno bolj pereče, je bilo soglasno sklenjeno, da naj skliče Delavska zbornica konferenco v Trbovljah, na katero naj povabi vse glavne in krajevne faktorje rudarskih strokovnih organizacij, načelstvo II. skupine, pa vse zastopnike II. skupine iz prizadetih rudnikov.

Sklep se je takoj sporočil Delavski zbornici v izvršitev.

Na predvidevani konferenci se bo razpravljalo o merah za omiljenje bede in o stalih ukrepih za dosego upravičenih zahtev rudarskega delavstva.

Zahvala. Podpisani se najiskrenee zahvaljujem zdravniku dr. Jenšterlu za njegovo požrtvovalnost, ker je rešil mojo hčer smrti vsled gadovega pika, obenem se tudi zahvaljujem g. dr. Cizlju za njegovo pomoč. **Sajovic Tobija, Loke 187, Trbovlje.**

Celle

Pomanjkljivost označbe cestne smeri na križišču. Pešci, ki se mude v bližini kapucinskega mosta, morajo večkrat pojasnjevati raznim inozemskim avtomobilistom, da edino preko mostu vodi prava cesta proti Laškemu. Rim. Toplicam itd., ker tujci nikakor ne verjamejo, da je možga vožnja do navedenih krajev preko tako modernega mostu. Na dotično križišče spada prometni stražnik. V skrajnem slučaju bi zadostovala tudi tabla, z označbo cestne smeri. **M. ...**

Kolosalen ugovor. Dne 14. t. m. je bila pri tukajšnjem okrožnem sodišču ponovna razprava proti tv. Westen radi izplačila mezde trem protizakonito odpuščenim delavskim zaupnikom. Zastopnik toženke je izjavil, da zaupnikom ne pritiče plača, ker niso več izvrševali svoje funkcije. (Kateri odpuščen zaupnik bi se lahko izvršuje svojo funkcijo? Op. por.) Sodišče je bilo seveda drugega mnenja in je obsodilo tv. Westen na polno izplačilo mezde delavskim zaupnikom.

Popravek. Svarilo, ki je bilo objavljeno v našem listu dne 10. t. m., nam je poslal g. Škorjanc Jos. in ne Gorjanc, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Guštanj

Preminul je dne 7. julija zvesti član SMRJ Osojnik Franc po kratkem bolehanju. Zrtvi naj velja naš zadnji pozdrav, njegovi težko zadeti ženi pa naše globoko sožalje.

Zahvala. Podpisana se najiskrenee zahvaljujem članom SMRJ za darovani venec in vsem, ki so spremljali mojega moža na zadnji poti. **Zalujoča žena.**

Laško

Plačilo nadur. Kako potrebna je strokovna organizacija, se vidi pri plačilu nadur. V eni tovarni, kjer je večina delavstva organizirana in ima svoje zaupnike, se v redu izplačujejo nadure. V drugi tovarni pa, kjer je malo organiziranega delavstva ter so brez delavskih zaupnikov, pa ne, pa tudi sicer postopanje z delavstvom v tem podjetju ni baš rožnato. Delavstvo si nadure sicer točno zapisuje, kar pride enkrat še možgno prav, vendar je po našem mnenju bolje, »drži ga, kot pa lovi ga«.

Delav. kulturna zveza »Vzajemnost«, podružnica Studenci

priređi dne 15. avgusta 1937

MLADINSKI DAN

Naprašja se vse kulturne, športne in strokovne organizacije, da ne priredijo na ta dan nobne prireditve in da se udeležijo te proslave.

Spored sledi.

Odbor.

Ljubljana

Mezdno gibanje. Mesarski mojstri nočejo skleniti kolektivne pogodbe s pomočniki, dasi se pogajanja vlečejo že skoro vse leto. Najbrž ne verjamejo v solidarnost pomočnikov. — Soboslikarji in pleškariji so tudi v gibanju za kolektivno pogodbo. Mojstri se kažejo trmaste kot mesarji.

Ne podpisujte ničesar! Te dni je firma, ki bo gradila Mayerjevo hišo, odpustila nad

Maribor

Beseda socialističnih zaupnikov

V četrtek, dne 15. julija se je vršil v Mariboru izredno dobro obiskan sestanek socialističnih zaupnikov. Sestanku je predsedoval s. Eržen, poročal pa je s. Pečejan. Na sestanku zbrani zaupniki so z velikim odobravanjem in soglasno sprejeli to-le

resolucijo:

Politični sestanek mariborskih pristavešev bivše Socijalistične stranke Jugoslavije, kateri se je vršil dne 15. julija 1937, je po zaslišanju referatov o političnem položaju in odnosih do združene opozicije izjavil, da:

1. vzame na znanje in odobrava dosedanje delo in taktiko lokalnega, pokrajinskega in centralnega vodstva bivše Socijalistične stranke Jugoslavije napram vsem političnim dogodkom v državi;

2. odobrava pismo poslano predstavnikom bivše skupine »Slovenske zemlje«, da je postal dogovor z dne 20. julija 1936 radi razdvajenja te skupine na dva dela, brezpredmeten;

3. najodločneje odklanja sumničenja in podtikanja iznesena v pismu g. dr. Kukovca z dne 18. junija t. l. ter odobrava dogovor na to pismo poslan dne 6. julija t. l.;

4. pozdravlja vse napore bivše demokratske, zemljoradničke in radikalne stranke ter seljačke demokratske koalicije za dosego sporazuma in enotnega stališča glede notranje ureditve države, na podlagi najpopolnejše demokracije in svobode, ob priznanju narodne samobitnosti Slovencev,

Kateri pekovski mojstri spoštujejo naredbo o omejitvi nočnega dela? Pekarne, ki spoštujejo naredbo o omejitvi nočnega dela in pravico pomočnikov do nočnega počitka so: »Delavska pekarna«, Scherbaum, Wittlaczi, Čebokl in Nabavljalna zadruga. Ostalih se o veljavnosti naredb ne da pričeti drugače kot — s kaznimi.

Ponujajo pogajanja. O volitvah delegatov ljubljanskega Podpornega društva železniških uslužbencev v delavnici drž. ž., pri katerih je na čudežen način izginilo preko 80 glasovnic, se bo še govorilo. Zankrat je na ultimativno zahtevo prizadetih volilcev ljubljansko vodstvo predlagalo, da se naj vrše pogajanja. Volilci so mnenja, da se bodo po »pogajanjih« morale vršiti takoj nove volitve.

Stavbinski delavci se tudi ne bodo pustili kar tako. Na stavbi v Magdalenskem predmestju, ki jo gradi tvrdka Nasimbeni, je za polirja g. K., ki zna priganjati, vrh tega pa obkłada delavce s takšnimi priimki, da jih ne moremo objaviti. Delavec je vse drugo, samo človek ne. — Higijenski predpisi se ne izvajajo. Stranišča ni. — Ko je padla opeka s strehe in malo, da ni zadela delavca na glavo ter je zaupnik pozval polirja, da se naj bolj previdno dela, je polir rekel: »Kaj to, naj ga ubije!« Pozivamo g. polirja, da naj izbira besede, g. stavbenika pa, da posvari g. polirja, sicer bo moral izbirati, da ali ostanemo mi, ali pa polir. Delavci nismo nobena divjačina. — Stavbinci.

Učni tečaj za možko krojenje priredi banovinski obrtnopospeševalni urad v Mariboru. Udeleženci se naj zberejo v ponedeljek,

30 delavcev, češ, da jih je najela samo za poskušnjo. Nekateri delavci so res podpisali tako izjavo, drugi pa ne. Tisti, ki niso podpisali bodo najbrž dobili plačilo za 14 dni. Ker delavci premalo čitajo, ne vedo, da delavec ne sme podjetniku nikdar ničesar podpisati.

Stara Ljubljana izginja. Začeli so s podiranjem hotela »Slon« nasproti glavne pošete.

Hrvatov in Srbov ter popolne socialne pravičnosti;

5. nalaga vodstvu bivše Socijalistične stranke Jugoslavije, da te napore združene opozicije z vsemi močmi podpira in da v boju za te zahteve na katerikoli način najvišnje sodeluje. Obenem priporoča, da se v bodoče sklepa dogovore samo z organiziranimi skupinami, ki za tako skupno delo nosijo polno odgovornost. Odklanja pa dogovore s poedinci, ki si le domišljajo, da nekoga predstavljajo, sicer pa iščejo le možnost, da dajo izraza svojim osebnim stremljenjem in častihlepnosti.

Sestanek poziva vse pristavešev bivše Socijalistične stranke Jugoslavije in prijatelje socializma, demokracije ter socialne pravičnosti, da z vsemi močmi podpirajo to delo in da, dokler nimamo odobrene svoje socialistične stranke, se vsi kot en mož strnemo okrog »Delavske Politike«, kot glavnega glasila teh naših teženj, da bomo vsi njeni naročniki, sotrudniki in agitatorji.

Da postanejo vsi socialisti člani kulturnega društva »Vzajemnost« in drugih naših kulturnih, razrednih, strokovnih in gospodarskih organizacij, da osposobimo delavski razred za boj proti reakciji, za boljši košček kruha in obrambo pridoblenih pravic na socialnopolitičnem in gospodarskem polju.

Konferenca izraža svoje simpatije in solidarnost z vsemi borci za svobodo in proti fašizmu, doma in po svetu, zlasti pošilja svoje pozdrave izmučenim toda junakim borcem demokracije Španije.

dne 3. avgusta ob 17. uri v drž. deški mešč. šoli v Krekovi ulici, kjer se bodo vpisali in se bodo obenem določile vsakodnevne ure predavanja. Nove prijave se še vedno sprejemajo. Prijhodni tak tečaj se bo v Mariboru vršil že dve leti. Tečaj traja 6 tednov in poučuje strokovni učitelj g. Knafelj.

Znižanje vizumskih pristojbin za inozemske obiskovalce letošnjega Mariborskega tedna. Obiskovalci Mariborskega tedna bodo plačali nižji vizum Din 20.—, kdor pa biva v Jugoslaviji najmanj tri dni, ima pa itak pravico na kopalški vizum. Tudi za avtobusne izlete, ne glede na število potnikov, se plača za vsak avtobus samo Din 20.

Izlet v Rogoško Slatino priredi Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev v nedeljo, dne 18. julija. Odhod z vlakom ob 5.05 z glavnega kolodvora. Prijatelji društva vabljeni. V Rogoški Slatini bo godba koncertirala na promenadi.

Prepovedano je prodajati alkoholne pijače nabornikom in njihovim spremljevalcem, ki tudi ne smejo nositi pijače s seboj. Kršitelji bodo kaznovani, pijača pa zaplenjena. Prepoved velja od 20. do 28. julija

40 letnico

obstoja proslavi I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za dravsko banovino v Mariboru v soboto, dne 31. julija in nedeljo, dne 1. avgusta s prireditvijo akademije v soboto ob 8. uri zvečer v dvorani pri Renčlju na Pobrežju, klubsko dirko na 100 km naslednji dan in veselico pri Seifriedu na Tržaški cesti.

Rusko letalo vnovič čez severni

Preko 10.000 km poti preletelo v 63 urah tečaj v Ameriko

Trije ruski letalci: Gromov, Dumajev in inž. Danilin so v nedeljo, dne 11. julija odleteli iz Moskve čez severni tečaj v Ameriko in so po 62-tih urah 17 minutah letenja, dne 14. julija ob 18.56 uri pristali 60 km vzhodno od Los Angelesa v Zedinjenih državah. Preleteli so 10.500 km dolgo zračno črto in dosegli med letom višino do 5480 m. Leteli bi bili lahko v Mehiko, kamor pa niso nameravali.

Ta novi uspeh sovjetskega letalstva občuduje ves svet. Rusi so potolkli vse rekorde na daljavo. Letalo je preletelo skozi snežne viharje, ki so obdali njegova krila z ledenim oklepom, pa je kljub temu vzdržalo, kar znači, da je dobro zgrajeno. Rusi izjavljajo, da jim ni za rekorde, ampak za vzpostavitev redne in sigurne zveze preko severnega tečaja v Ameriko.

—///—

Boji med Japonci in Kitajci

Zankrat še ni vojne napovedi

Neposredno pred obzidjem nekdanjega cesarskega mesta Peipinga se je te dni vršila bitka med Kitajci in Japonci. Japonci so bili tepeni in so se umaknili. Nato so odgovorili z obstreljevanjem Peipinga, Kitajci

jim seveda niso ostali dolžni. Vendar se zdi, da je že nastopilo premirje. Kitajci so dokazali, da so jih Evropejci že vojaško izvežbali in dobro oborožili, kar je Japonce zelo presenetilo. Kajti doslej so Kitajci pred Japonci samo bežali.

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Kranj

Z občinske seje

Dne 5. julija se je vršila prva občinska seja novoizvoljenega odbora v starinskem slogu opremljeni dvorani, ki je to pot po dolgih letih videla novega župana in večnoma nove obraze občinskih svetovalcev povečane kranjske občine.

Po pozdravnem nagovoru župana je nagovoril občinski odbor sreski načelnik g. dr. Lipovšek, ki je nato izvršil zapislogo. Občinski odbornik s. Kerč je interpeliral g. župana, kako si je pridobil domovinsko pravico kranjske občine g. dr. Mekušar.

Druga občinska seja se je vršila dne 10. julija. G. župan je poročal o prevzemu poslova od začasne uprave in navedel, da znaša pribitek ubožnega sklada Din 2.229, občinskega proračuna za leto 1936-37 Din 429.499 in iz naslova dvanast Din 106.229, torej celokupni prebitek Din 537.957.97. V raznih hranilnicah naložena gotovina znaša Din 2.190.448.84.

Sledile so volitve članov v razne odseke in sicer: finančni, policijskoizredni, ubožni, kopalški, tujkoprometni, obrtni, za vodovod in razsvetljavo, socialno zdravstveni, kmetijski in gradbeni. Volitve so bile zelo živahne. Predloge je stavljal član uprave g. dr. Mekušar, protipredloge pa občinska odbornika gg. Jereb in Colnar. Občinski odbornik s. Kerč je predlagal, naj se voli v vsaki odsek po 8 članov, le v kmetijski odsek 5, da naj se odseki konstituirajo sami in da naj ne bodo nobeden občinski odbornik zastopan v več kakor treh odsekih. Protipredlog dr. Mekušarja je bil, da se voli predsednika takoj in pa ker imajo nekateri odborniki več časa, da se lahko volijo v več odsekih. Za predlog dr. Mekušarja je bilo 13 glasov, za s. Kerča pa 11, dva odbornika nista glasovala.

Važnejši odseki imajo po 8, drugi po 7, kmetijski in gradbeni pa po 5 članov. Sprejet je bil tudi predlog odbornika g. Gorjanca, da naj se vabi predsednika odseka na sejo upravnega odbora, kadar se sklepa o važnih stvareh, ki spadajo v področje dotičnega odseka. Sprejet je bil predlog, da bo v povečani občini samo en šolski odbor. — Pri volitvah upravnega odbora mestne hranilnice je odločil županov glas za listo dr. Mekušarja proti listi g. Jereba. Razburjenje je povzročil dr. Mekušar s svojim nastopom proti s. Kerču. — Občina je odgovorela stanovanje Neži Gašperlin, da bo uradnik, ki je imel doslej dvosobno stanovanje, dobil še tretjo sobo. — Za poverništvo borze dela, t. j. za lokal in uradnika, je občina votirala Din 16.000. Borza dela se bo nastanila v »Delavskem domu«. — Začasna uprava je sprejela v občinsko zvezo: Završnika Karla, dr. Mekušarja Antona, Ciperla Lovra in Župana Ivana. — Župan in dr. Mekušar sta predlagala, naj novo izvoljeni občinski odbor vse te sklepe in delo začasne uprave odobri, proti temu pa je bila večina odbornikov. — S. Kerč je stavljal predlog, naj se izvoli 6-članski odbor, ki naj pregleda vse sklepe začasne občinske uprave in na prihodnji seji poroča. G. Fock je bil mnenja, da to ni potrebno, ker je banska uprava sklepe odobrila, Župan predloga s. Kerča ni dal na glasovanje. Končno so bili sprejeti še trije nujni predlogi: 1. prošnja vasi Stružev za priključitev h Kranju, katero je od 60 volilcev podpisalo 47, drugič glasbeni šoli se izplača Din 4000, dijaški kuhinji pa Din 5000 podpore. V gimnazijskem posloplju so nujno potrebna nekatera popravila, ki morajo biti izvršena do 15. avgusta. Odbornik s. Rotar predlaga, da se ustanovi v Kranju krajevna borza dela, ne pa samo poverništvo. Župan je razpravo odklonil. Vendar se ji ne bo mogel izogniti prihodnjic.

Ptuj

Pekovski pomočniki, pozor! V nedeljo, dne 18. t. m. s pričetkom ob pol 3. uri pop. bo v gostilni Šegula (za postajo) sestanek, katerega se vsi udeležite. — Mestno načelstvo je te dni izdalo javno opozorilo, da je treba naredbo o omejitvi nočnega dela strogo izvajati. To bo gotove mojstre, ki so se bahali po Mariboru, da se v Ptuj u naredba ne izvaja, gotovo zelo zbadlo. Sedaj pridejo skrbi in potem kazni!

Jesenice

Zvočni kino »Radio« predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo ob 3. uri popoldne samo ob slabem vremenu) vefilim »Ave Maria«. Med dodatki Paramountov in domači zvočni tednik. — Sledi vefilim »Ura skušnjave«.

Ne bo Vam žal: Prej nego kupite blago za obleke, kostume in plašče, obiščite

ČEŠKI MAGAZIN

kjer dobite blago neverjetno poceni. Krojaške potrebščine!!!

Maribor, Ul. 10. oktobra

Prodaja na drobno in na veliko!

Francija pod socialističnim vplivom

Uvajanje 40-urnega tednika v gostinski obrti. — Ogledaio moči razredno zavednega delavstva na mednarodni razstavi.

Pariz, dne 5. julija 1937.

Malo neprijetno nam je bilo, ko smo se v soboto z vlakom bližali Parizu. Zveza hotelirjev je sklenila, da se bo uprla uveljavljanju 40-urnega tednika v gostinski obrti, ki je moral ta dan stopiti v veljavo. Zveza hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev je pozvala svoje člane, da v znak protesta zapro vse hotele in restavracije, osobe pa odpuste. Kje bomo spali po dolgi, mukopolni vožnji v tej vročini? Ali bomo lačni in žejni tekali po ulicah milijonskega mesta, polnih bencinskega smrada?

Toda imeli smo srečo. Druga vlada ljudske fronte je hotela baš na tem primeru dokazati,

da hoče izvajati novo socialno zakonodajo istotako odločno, kot jo je prva vlada s. Bluma,

ki je šele pravkar odstopila. Vlada je zahtevala, da pride brezpogojno do sporazuma med delavskimi in delodajalskimi organizacijami glede načina izvajanja štirideseturnega tednika v gostinski obrti. Delodajalci so trdili, da ako se to uvede, ne bodo imeli dovolj osobe, četudi zaposlijo vse francoske natararje in hotelsko osobe, ampak da bodo morali dobiti iz inozemstva 150.000 natararjev. Tega jim nihče ni hotel verovati. Toda, ker se je treba o stvari prepričati in da se izogne sporu v času, ko prihajajo v Pariz ogromne množice tujcev na obisk mednarodne razstave, je delavska organizacija pristala na to, da se zaenkrat uvede pet in pol dnevni teden (44 ur) za poskušajo do meseca oktobra. Tedaj se bo uvedel petdnevni delovni teden (40 ur). Mezde in drugi dodatki ostanejo seveda nezmanjšani, kot so bili doslej. Med delodajalci je prišlo do preloma. Mali hotelirji so popustili in za njimi so popustili, hočeš nočeš, tudi veliki. Le v treh največjih in najluksuznejših restavracijah je prišlo do boja. To smo izvedeli v naše veliko veselje, ko smo vstopili v mali hotel Medison na cesti Sen Teresien, kamor smo prišli naravnost s kolodvora. Tudi sodrug vratar, stari bojevnik brez roke, je bil vesel, ko nam je povedal, da se bomo videli šele čez dva dni, ko potече njegov tedenski odmor. V nedeljo in ponedeljek bo na delu popolnoma drugo osobe. V nedeljo je vse zaprto. V ponedeljek smo hoteli kupiti neke nujne potrebščine v trgovinah. Najlažje se to kupi v veleprodajalnicah. Toda ko stopite k vratom take veleprodajalnice, stoji na vratih napisano:

»Ob nedeljah in ponedeljkih ves dan zaprto. Ostale dneve odprto od 9. ure do 12.45 ure in od 14.15 ure do 18. ure«

Na stotisoče prodajalk je odšlo iz teh veleprodajalnic v soboto zvečer ob 6. uri, s plačo za ves teden in se bodo vrnile na delo šele v torek ob 9. uri popoldne. Ostale bodo proste polnih 63 ur. Tako je z delavci v vseh industrijah, ki prenehajo z delom v sobotah ob 4. uri popoldne. Enako je tudi v večini obrtnih panog, kjer je uveden nov delovni čas.

Prva vlada s. Bluma, prva vlada v Franciji pod socialističnim vodstvom, je povzročila celo revolucijo v družabnih odnosih.

Odkar Francija obstoji ni bilo izvedeno toliko reform, kot v enem letu pod vlado s. Bluma.

Od vseh velikih reform (plačani dopust, obvezne kolektivne pogodbe itd.) cenijo delavci najvišje to, ki jim je podvojila tedenski odmor, svobodo in veselje. Posebno delavska mladina je polna radosti. Dva prosta dneva vsak teden! Dovolj časa za sport, za igranje, za čitanje in zabavo vsake vrste.

Državi in delavskemu gibanju pa je s tem nastala nova briga: da se delavske mase organizirajo, da prosti čas ne bo brezkoristno izgubljen, ampak da bo služil utrjevanju zdravja in bistrenju duha. Ne gre več samo za zaščito delavca v delavnici, ampak tudi v njegovi okolici. Pomen izobraževalnih in kulturnih organizacij raste.

Toda ni povsod zastalo delo v ponedeljek. Male trgovine so odprte. Vendar v njih ni trgovskih nameščenecv. Lastniki sami smejo imeti lokale odprte. Toda ne bojte se, da smejo kršiti pravice, ki jih daje zakon osobi. Strokovne organizacije vodijo strogo nadzorstvo in tudi zakon sam ne pozna šale. V Franciji so oblasti, ki bde nad izvajanjem socialne zakonodaje, ker so delavci organizirani in imajo vpliv na politično upravo v državi.

V ponedeljek se dela tudi na mednarodni razstavi. Dela se noč in dan, vse do sobote zvečer. Seveda v izmenah. Noben delavec ne dela več kot 40 ur tedensko, a nočno delo se plača dvojno. Izgotovljenih je šele komaj ena tretjina razstavnih paviljonov. Grade jih v sredini mesta v velikih parkih in alejah, ki so zvezani preko ulic z visokimi mostovi. Novo, veliko mesto je zrastle. Leto dni dela tod desetisoč delavcev, pa delo še niti izdaleka ni končano, dasi se dela z veliko hitrico.

Razstavnii paviljon francoske Glavne delavske zveze

je bil zgrajen v 4 mesecih. Stoji na obali reke Seine, pri samem vходу na razstavnii prostor, pri Aleksandrovem mostu, ki je ves v žaru steklenih stolpov. Ta paviljon nabolj prikazuje izpremembo, ki je nastala v Franciji, to je, v čemer se pariška mednarodna razstava loči od sličnih razstav v kapitalističnem svetu.

Dve ladije se zibljeta na valovih Seine. Na vsaki izmed njih se vijeta po dve ogromni zastavi: francoska trobojnica in druga rdeča. Na rdeči zastavi je napisano: CGT (Glavna delavska zveza). Med ladjama, na bregu, se dviga zgradba, dolga 80 metrov, 40 metrov visoka in 20 metrov široka. Na zunanji strani proti Seini se vidijo na zidu zgradbe kot znaki razno orodje: kladiva, škarje, noži itd. Vrh zgradbe pa stoji mogočen napis:

mir, svoboda, ljudsko blagostanje.

Notranjost paviljona je zelo zanimiva. To je ogromna dvorana s sedmimi terasami. Na vsaki terasi stoji po ena glava iz mavca, visoka dva metra: Albert Thomas, Jean Jaures, Gide, Proudhon, veliki francoski socialisti in Pelutije in Virlen, veliki francoski sindikalisti. Pred vsakim je njegov životopis in po en izvod vseh njegovih del. Na eni strani so slike, ki kažejo delo v različnih razdobjih od suženjstva do danes. Na drugi so oddelki, v katerih je prikazan razvoj strokovne organizacije v Franciji, ki so v teku enega leta porastle od enega na pet milijonov članov.

Gornja nadstropja v paviljonu še niso dogotovljena. To bodo pisarne strokovnih organizacij, v katerih bo vsaka zveza za se v podrobnostih pokazala obiskovalcem svoje delo in svoj razvoj. Na vrhu zgradbe pa je, kot na vsakem paviljonu, restavracija, od koder se ti v hladu razpetih solnčnikov nudi prekrasen pogled na Pariz. Za franke dobiš jesti in piti kar poželiš, pa bodisi, da si vegetarijanec ali mesojedec, pivec ali abstinent.

Glavna delavska zveza se ne nadeja, da se ji bo posrečilo z dohodki razstave pokriti izdatke za zgradbo paviljona, ki znašajo stotisoče fran-

Mladinski vestnik

Ob obletnici smrti Maksima Gorkéga

Dne 20. junija letos je minilo leto od smrti velikega socialističnega pisatelja Maksima Gorkéga. Dela Gorkéga, prežeta socialističnega duha, razodevajo občudovanja vreden pisateljski talent, ki se je mnogo prezgodaj poslovil od nas. Pisatelj, ki je že v rani mladosti sam okušal trpljenje delavca-težaka in je svoja doživljanja tako

lepo orisal v svojih romanih, je kot naš lašč, da ga čita današnja mladina. Vsi mi, ki hočemo sodelovati v boju proti izkoriščanju in za novo družbo, segajmo po spisih umrlega pisatelja, učimo se iz njih, da se bomo prerodili v duhu Gorkijevih del.

Mariborski omladinci.

Gledališče in kinematografi

Gledališče in kinematograf bi morali biti dve kulturni ustanovi, ki se medsebojno dopolnjujeta in služiti izobrazbi širokih ljudskih množic. V resnici je stvar seveda čisto drugačna. Gledališča ne služijo ljudski vzgoji in dovoljni meri, kinematografi so pa večkrat naravnost poneumnevalnice. Kapitalističnim podjetnikom manjka seveda zmisel za pravo ljudsko izobrazbo in tudi nočejo, da bi ljudje postali izobraženi: v tem svojem stremeljenju uspevajo najlažje na ta način, da apelirajo na najnižje instinkte človeka ali pa, da mu namesto resnice, slikajo na platno varljive sanje, samo da ga odvrnejo od razmišljanja in spoznanja resničnega položaja. Filmske družbe solijo danes človeku pamet, ljudje pa,

ki večkrat toliko kriče proti diktaturi, si puste diktirati svojo miselnost od filmskih podjetij in zato še plačujejo težke denarje. Pomanjkanju dobrega gledališča in filma, mora odpomoči delavski razred s tem, da sam razvije svojo kulturno delavnost na tem polju. Pri nas pridejo zaenkrat v poštev delavski odri, pri katerih naj bi se zlasti udejstvovala mladina. Naloga teh odrov v sklopu »Vzajemnosti« naj bo, gojiti dramatik, ki bo vžigala socialističnega duha v gledalcih in jih navajala kritično presojeti vse to, kar se dandanes prikazuje na odrih in v kinematografih in s čemer se pita nevedno ter lahkoverno ljudstvo.

Matej.

Zaščita zaupnikov

Izbrati zaupnike je izključna zadeva delavcev, ne pa inspekcije dela ali ministrstva za socialno politiko

Inspekcija dela v Zagrebu in potem ministrstvo za socialno politiko sta leta 1936 razveljavila mandat izvoljenega delavskega zaupnika G. v tovarni »Našička d. d.« v Zagrebu.

Proti odloku ministrstva je prizadeti zaupnik vložil tožbo na Državni svet, ki je tožbi ugodil. (Državni svet kr. Jugoslavije br. 32.742/36 z dne 26. maja 1937.)

V razlogih pravi sodba:

»Po čl. 9 zakona o inspekcijah dela, kakor tudi čl. 34 navodil za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov, imajo inspekcije dela pri banov, upravah pravico nadzorovati izvrševanje obstoječih predpisov, kakor tudi delo delavskih zaupnikov. Iz teh predpisov — zakona o zaščiti delavcev in poslovnik o delu nameščenskih in delavskih zaupnikov — pa ne izhaja da ima inspekcija dela pravico razveljaviti iz-

volitev, to je ocenjevati ali izvoljeni zaupnik odgovarja ali ne. Inspekcija dela sme ocenjevati pravilnost volilnega postopka in pozneje samo delo zaupnikov. Njena naloga je omejena izključna na nadzorstvo, ali se obstoječi predpisi izvajajo, o čemer odloči, kadar prejme volilni akt na vpogled.

Nima pa inspekcija dela pravice, da odklanja gotove zaupnike izmed izvoljenih kandidatov.

Volitev zaupnikov je pridržana delavcem in nameščencem.

Ker je v danem slučaju inspekcija dela razveljavila zaupniški mandat tožilca G., je prekoračila svoj v zakonu predviden delokrog. Taka odločba je protizakonita in ministrski odločbi ni mogoče pritrčiti.

Vsled tega je napadena (ministrska) odločba nična.«

Delavski pravni svetovalec

Plačilo zemljiškoknjižnih pristojbin (Sv. Lovrenc na Poh.)

Vprašanje: Pred leti sem dobila potom oporoke doto, ki se je vknjižila na posestvu dedičev. Sedaj me terja sodnija, da plačam pristojbine vknjižbe. Ali sem to dolžan?

Odgovor: Kdo je bil dolžan plačati pristojbine za vpis v zemljiško knjigo, mora biti določeno v sklepu sodišča, s katerim je bil vpis odrejen. Sodišče je to določilo na podlagi dogovora med dediči. Vpoglejte si torej zapuščinski spis, iz katerega bo razvidno, ali ste dolžni plačati ali ne.

Prepoved poti preko tuje parcele (Teharje).

Vprašanje: Sosed mi je prepovedal pot preko njegove parcele do moje stavbne parcele, ki sem jo kupil od očeta in do katere morem priti le preko sosedove parcele. Ali je k temu upravičen?

Odgovor: Če Vaša pravica pešpoti preko sosedove parcele ni vknjižena ali če te pravice ne izvajate že najmanj 30 let, morete preko sosedove parcele do svoje parcele le z dovoljenjem sosedovim, ali da Vam sodišče dovoli zasilno pot.

Alimentacija — gradbeno dovoljenje — priznanice (Slov. Javornik).

Vprašanje: Ali je pristojna občina dolžna prispevati k alimentaciji nezakonskega otroka-sirote?

Odgovor: Po smrti roditeljev nezakonskega otroka so dolžni za njega skrbeti stariši nezakonske matere, če tudi teh ni, je dolžna skrbeti zanj pristojna občina iz občinskih sredstev, ki jih občina upravlja.

II.

Vprašanje: Ali določa gradbeni zakon rok, v katerem je pristojna oblast dolžna dati odobrenje za zaproseno graditev stanovalniške hiše?

Odgovor: Zakon določa, da mora občina v 10. dneh od prejema prošnje izvršiti komisijski ogled na licu mesta in v enem mesecu od prejema prošnje izdati rešitev. Ta rok sme podaljšati samo tedaj, kadar so potrebne obsežne poizvedbe in izračunavanje, o čemer mora obvestiti stranko. Če občina ta rok prekorači, imate pravico pritožbe na sresko načelstvo ali banovino proti mestni občini.

kov. Glavna delavska zveza je hotela na demonstrativni način pokazati značaj in veličino organiziranega delavstva v današnji Francoski. Paviljon napravi silen vtis na samo na milijone Francozov, ki obiskujejo razstavo, ampak je predznak bodočnosti tudi za one, ki prihajajo semkaj iz

III.

Vprašanje: Kdo nosi stroške kolekovanja na priznanici za plačilo najemnine?

Odgovor: Zakon izrecno tega ne določa, izhaja pa iz njegovega teksta 33 o taksah, da je v prvi vrsti dolžan najemodajalec; lahko se dogovori tudi drugače med strankama.

Siromaška pravica po zakonu o taksah (Prevalje).

Vprašanje: Ali je potrebno za priznanje siromaške pravice, da ima prosilec tri nedoletne otroke?

Odgovor: Po čl. 5. t. 6 taksnega zakona morajo imeti za priznanje siromaške pravice samo vdove in starešine združug več nego tri nedoletne otroke in ne smejo plačevati več nego 20 Din neposrednega davka. Za ostale osebe pa zadostuje, da ne plačujejo na leto več nego 10 Din neposrednega davka.

VZAJEMNOST

Ruše

Del. kult. zveza »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 18. julija t. l. v prostorih gostilne Anton Glaser vrtno veselico. Igra godba na pihala prostovoljne gasilske čete v Rušah. Začetek ob 15. uri popoldan. Vstopnina Din 4.

Guštanj

Vrtno veselico priredi »Vzajemnost« dne 15. avgusta na letnem telovadišču pred Sokolskim domom. Igrala bo godba jeklarniških uslužbencev. Veselica se bo vršila ob vsakem vremenu. Čisti dobiček je namenjen za nabavo društvenih potrebščin in izpopolnitev knjižnice. Vljudno vabimo vse prijatelje delavstva in sorodna društva, da se pridite udeležijo in sama ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

Tiskovni sklad

V Trbovljah so darovali: Ss. Videnšek Matija Din 5.50, neim. Din 2.— in neim. Din 2.—. — Ljubljana: France Pintar Din 0.75. — Iskrena hvala!

tujih dežel. Nje pozdravlja tu nova Francija.

Ne vidi se na razstavi samo moč tehniko, izrazitost umetnosti in bogastvo kapitala, ampak tudi moč organiziranega dela, ki nosi sedanost in pripravlja bodočnost.

Dr. Živko Topalović.